

Asia: VN/1972/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston koulutuspoliittiseksi selonteoksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Koulutuspoliittisen selonteon erinomaisena tavoitteena on opetuksen yhdenvertaisuuden, saatavuuden ja laadun varmistaminen kaikkialla Suomessa. Selonteosta on kuitenkin unohtunut ulkomailla asuvien suomalaisten lasten mahdollisuudet yhdenvertaiseen, saavutettavaan ja laadukkaaseen suomalaiseen perusopetukseen.

Kommentit lukuun 2. Visio/tavoitetila – koulutus ja tutkimus kohti 2040-lukua

-

Kommentit lukuun 3.1 Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

Ulkosuomalaisia on lähes 2 miljoonaa, heistä perusopetusikäisiä lapsia on noin 200 000. Suomesta ulkomaille muuttavien määrä on kasvanut 2000-luvulla nopeasti. Yhä useammin kotimaata vaihtaa koko perhe.

Lapsi ei koskaan tee päätöstä ulkomaille muuttamisesta, mutta häneen se vaikuttaa eniten. Lapsen tulevaisuuden kannalta onkin ensiarvoisen tärkeää, että hänellä on mahdollisuus äidinkielen ja äidinkieliseen opiskeluun myös ulkomailla asuttaessa. Jos lapsen äidinkielen taidot rapautuvat, perheen paluu Suomeen voi jäädä haaveeksi, kun koulunkäynti tai opiskelu äidinkielellä ei enää onnistu. Lapsen side omaan kotimaahansa on myös vaarassa katketa.

Ulkomailla toimii joitakin suomalaisia kouluja, mutta ne palvelevat vain koulupaikkakunnan ja lähiseudun asukkaita. Kvs-säätiön Etäkoulu Kulkuri on ulkomailla asuvien perusopetusikäisten oppilaiden verkkokoulu, joka on saavutettavissa kaikkialla maailmassa. Kvs-säätiö vastaa myös ulkomailla asuvien suomenruotsalaisten oppilaiden Nomadskolan-verkkokoulun toiminnasta yhdessä Raaseporin kaupungin kanssa. Kulkurin rahoitus perustuu harkinnanvaraiseen valtionapuun.

Kulkuri-verkkokoulussa ulkomailla asuva lapsi voi opiskella omalla äidinkielellään tarvittaessa kaikkia peruskoulun aineita ja saada päättötodistuksen erityisessä tutkinnossa (yhteistyökouluna Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu). Kulkurin ja Viikin norssin yhteistyö mahdollistaa ulkomailla asuville oppilaille perusopetuksen oppimäärän suorittamisen omalla äidinkielellä. Suomenruotsalaisten oppilaiden Nomadskolanin osalta yhteistyökumppani on Raaseporin kaupunki.

Ulkomaankoulujen asemaa ja tulevaisuutta kehittäneen työryhmän muistiossa (OKM 2019:29) esitetään, että nykyistä saavutettavamman, suunnitelmallisen ja laadukkaan ulkomaille suuntautu- van etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen kehittämismahdollisuudet ja muutostarpeet tulisi selvittää: ”Suomesta puuttuu lain tunnistama ja järjestelmällinen ulkomaille suuntautuvan etä- ja verkko-opetuksen konsepti”.

Ulkomailla asuvien suomalaisten lasten etäopetus ei ole perusopetuslain mukaista, ja toimii harmaalla vyöhykkeellä, virallisen koulutusjärjestelmän ja lainsäädännön ulkopuolella. Rahoitus on harkinnanvarainen ja katkolla joka vuosi. Tilanne ei muutu, ellei ulkomailla asuvien lasten etäopetusta saada perusopetuslain piiriin.

Kvs-säätiö esittää, että koulutuspoliittisen selonteon

- tavoitteiseen lisätään ulkomailla asuvien perusopetusikäisten lasten, jotka ovat suomen kansalaisia, perusopetuksen saatavuuden turvaaminen etäopetuksen avulla.
- toimenpiteisiin lisätään perusopetuslain muuttaminen niin, että ulkomailla asuvien perusopetusikäisten suomen kansalaisten etäopetus on mahdollista.

Kommentit lukuun 3.2 Toinen aste

-

Kommentit lukuun 3.3 Korkeakoulut

-

Kommentit lukuun 3.4 Tiede ja tutkittu tieto

-

Kommentit lukuun 3.5 Vapaa sivistystyö

-

Kommentit lukuun 3.6 Jatkuva oppiminen – työuran aikainen oppiminen

-

Kommentit lukuun 3.7 Opetus-, ohjaus- ja muu henkilöstö

-

Kommentit lukuun 3.8 Taide- ja kulttuurikasvatus ja -opetus ja taiteen perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.9 Opintotuki

-

Kommentit lukuun 3.10 Ruotsinkielisen koulutuksen tilanne, tavoitteet ja toimenpiteet

-

Kommentit lukuun 3.11 Maahanmuuttajataustaisten oppiminen ja oppimispolut

-

**Kommentit lukuun 4. Koulutus- ja tutkimusjärjestelmän tilannekuva ja keskeiset muutostekijät.
Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat**

-

Tuomi Lauri
Kansanvalistusseura sr. - Etäkoulu Kulkuri / Nomadskolan